

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Statens Hus, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Liv Murberg
Sosial- og helseavdeling

Innvalgtelefon
73 19 91 53

Vår dato
27.03.2007
Deres dato
14.02.2007

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2007/3269-721.10
Deres ref.
200607139

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8004 Dep

0030 OSLO

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

10 APR 2007

Høring - forslag om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad i nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har mottatt Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev av 14.02.07. Departementet legger frem forslag til nødvendige forandringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre loven i forbindelse med at departementet foreslår et nytt kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold i folketrygden.

Departementet har i sitt høringsnotat ikke bedt om høringsinstansens syn på spesielle områder eller prinsipielle tema. Fylkesmannen har derfor valgt å begrense uttalelsen til å gjelde generelle forhold.

Lovforslaget er i stor grad preget av målsetning om at stønadsmottakere skal ut i arbeid. Dette synes motivert ut fra et synspunkt om at det er bra å arbeide, mer enn at dette skal være et virkemiddel for å ivareta en forsvarlig inntektssikring. Fylkesmannen savner en diskusjon om et kvalifiseringsprogram slik det er beskrevet, er det riktige virkemiddel ressursmessig og kompetansemessig for de tjenestemottakere som trenger mest hjelp og oppfølging.

Lovforslaget legger opp til at deltakelse i kvalifiseringsprogrammet skal være en rettighet, men ikke en plikt. Samtidig henvises til prinsippet om at den enkelte skal utnytte alle muligheter til å forsørge seg selv, før man har rett til sosial stønad, og at muligheten for deltakelse i kvalifiseringsprogrammet vil representere en slik inntektsmulighet.

Fylkesmannen ser risikoen ved at en slik vurdering vil gjøre deltakelse i kvalifiseringsprogrammet obligatorisk – i tillegg til at det blir "obligatorisk" å utarbeide en individuell plan, jfr. ny § 5A-5. Dersom kommunen mener at en sosialhjelpssøker har rett til å delta i kvalifiseringsprogrammet, vil vel dette, ut fra det som er sagt, medføre at vilkåret for å ha rett til "ordinær" sosialhjelp ikke vil være oppfylt. Ettersom vurderingen av hvem som har rett til kvalifiseringsprogrammet er av svært skjønnsmessig karakter, ser Fylkesmannen at dette kan føre til stor forskjellsbehandling.

Fylkesmannen bemerker videre at kvalifiseringsprogrammet legger opp til en tett oppfølging med helårig og fulltids sysselsetting og mange aktører og tjenester som skal koordineres. For

	Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og beredskapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling
Telefon	73 19 90 08	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00
Telefaks	73 19 90 30	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 91 01	73 19 91 01
E-post:	postmottak@fmst.no	Internett: www.fylkesmannen.no/st				

at et slikt program skal kunne lykkes, ser Fylkesmannen det som en forutsetning at deltakelse i programmet bygger på frivillighet, og ikke på en trussel om å få avslag på - / redusert sosialhjelp.

Forslaget er i samsvar med sosialtjenestelovens intensjoner om å gjøre tjenestemottaker selvhjulpene. Dette vil gjøre arbeidet forpliktende for kommunene. Det fremgår av forslaget at vedtak om kvalifiseringsprogram med tilhørende individuell plan også skal kunne omfatte tiltak fra tidligere trygd og aetat. Vedtaket skal fattes av kommunen og skal kunne omfatte tiltak fra NAV-trygd og –arbeid, habiliteringsinstanser, private tjenesteytere og lignende. Fylkesmannen kan ikke se at forslaget omfatter i hvilken grad kommunen skal kunne forplikte NAV når det gjelder ressurser. Vil forslaget innebære at et utarbeidet individuelt opplæringsprogram vil kunne bli redusert fordi en av de statlige organ ikke finner ytterligere ressurser. I så fall blir kommunens myndighet bare fiktiv og avhengig av ressurser fra de statlige organ.

Fylkesmannen synes dessuten at forslaget er noe uklart når det gjelder Fylkesmannens mulighet til å overprøve vedtaket om å avslå rett til kvalifiseringsprogram. I følge forslaget skal en rett til deltakelse i kvalifiseringsprogrammet lovfestes som et nytt pkt. f under nåværende § 4-2 første ledd i sosialtjenesteloven. Vedtaket skal kunne påklages til Fylkesmannen. Ettersom retten til deltakelse i kvalifiseringsprogrammet er avhengig av at også de statlige instanser i NAV-kontoret kan tilby et individuelt tilpasset program, fremstår Fylkesmannens mulighet til å overprøve et avvisningsvedtak som uklart.

Retten til kvalifiseringsprogram foreslås lovfestet i sosialtjenesteloven § 4-2. Fylkesmannen er av den oppfatningen at en slik plassering gir noe uklarhet, og ser behovet for å avklare hvordan vedtak om kvalifiseringsprogram vil påvirke Fylkesmannens behandling av vedtak etter sosialtjenestelovens § 4-2 jfr. § 4-3. I behandlingen av klager over tildelte tjenester, skal alle tildelte tjenester etter § 4-2 ses i sammenheng når det vurderes om omfanget av tildelte tjenester ligger på et forsvarlig nivå.

Det er sagt i høringsnotatet at ordningen ikke skal omfattes av Fylkesmannens tilsynsordning, eller at det skal være pålagt en internkontrollplikt. Dette krever vel en endring også av sosialtjenesteloven § 2-1, 2. ledd samt § 2-6, noe som ikke kan ses å være tatt med i forslaget.

Fylkesmannens erfaring med NAV så langt er bl.a. at det er uvant for tidligere a-etat å ha så langsiktig perspektiv som det er nødvendig å ha for å arbeide med å få for eksempel rusmisbrukere og psykiatriske pasienter ut i arbeid igjen. Fylkesmannen er bekymret for at det er de tjenestemottakerne med lettere problematikk som vil bli prioritert og som vil synes i statistikken. Nok en gang kan det bli de vanskeligstilte gruppene, personer som er for svake til å kunne nyttegjøre seg et kvalifiseringsprogram, som faller i gjennom.

Etter Fylkesmannens mening er det viktig å forankre et kvalifiseringsprogram i et lovverk. Dette for å gi en viss likhet i tilbudet på landsbasis samt å ivareta tjenestemottakernes rettsikkerhet. Det vil også være mer forpliktende for kommunene. Lovforslaget bruker begrep som avtale, i andre sammenheng kontrakt. Fylkesmannen understreker at å inngå en avtale/kontrakt krever to likeverdige parter, men at det svært sjelden er tilfelle i et forhold mellom en tjenestemottaker og det offentlige hjelpeapparat.

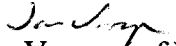
Fylkesmannen savner en nærmere beskrivelse av hvilken kompetanse som skal ligge til grunn for å arbeide med kvalifiseringsprogrammet for eksempel det sosialfaglige. Dette gjelder ikke

bare inn mot den enkelte tjenestemottaker, men også i utviklingen og ivaretagelse av et sosialfaglig perspektiv i NAV som sådan.

Fylkesmannen har erfaring for at det jobbes mye godt tiltaksarbeid i dag for eksempel Arbeid og kompetanse i Trondheim kommune. Å få dette lovforankret vil være en styrke for alle parter, samtidig som det er nødvendig at den videre utvikling av NAV bygger på tidligere erfaringer.

Fylkesmannen har ingen ytterligere bemerkninger til at bestemmelser om kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad reguleres gjennom et nytt kap. 5A.

Med hilsen

Jan Vaage (e.f.)
fylkeslege

Liv Murberg
rådgiver